

Hullámok Kőbánya felett

- ◆ *Az új városközpont első háza*
- ◆ *Fél tetők, bádog kémények*
- ◆ *Ma már örül a fuvaros*
- ◆ *A magasodó kerület*

Kőbánya központjában hullám támadt, megindult, átcsapott a *Halom* és a *Bánya utca* közé, nyomában házak dőltek össze. Tavaly még családi várak, ajtókra zártan — ma: leomlott falak, esőben ázó ajtók, ablakok.

Júliusban nagy gödröt ástak a *Halom utcában*. Aljára betont öntöttek. Téglá téglá hátára, azután blokk blokkra állt. És ma szürke, falvázában magaslik **Kőbánya új városközpontjának első sejtje**. Előtte új utca született, a neve: *Névtelen*. Az alapozók már néhány száz méterrel tovább, az *Előd utcában* járnak. Decemberre itt is tetőzni akarnak egy új házat. *Az idő hajtja őket, a napsugaras október.*

— Lajos bá! Emlékszik maga ilyen meleg októberre?

— Nem én, fiam.

Az öregén postássapka. A legény félmeztelen. *Vasszerelő*k. Hálót, betonágyat kötnek. A ház kész alapján állnak. A pincefödém készül. Az új ház letakart egy régi világot. A helyén — még tavaly — dzsumbuly állt, dimbek-dombok, közepén *Fickenceller* kőbányai fuvaros háza. Népes család.

Egy napon megjelentek a bontók. „Nem, nem engedem, ne nyúljanak hozzá!” Mihez? A kívül szép, belül korhadt falakhoz? A talajvizet felvezető téglákhoz? Karácsony előtt, húsvét küszöbén nagytakarítás. Padlófény a parkettra. *Felül csillogás, alatta rothadás, hangyák.* És persze: tévé, mosógép, rádió is. Télen ácsorgás tüzelőért, füstöl a kályha, át kellene rakatni, azután se változik. *A nyár: kizöldül a dzsumbuly.* Városban élünk? Igen,

de mégse. A szomszéd ház valahol a domb mögött vagy túl a fákon. *Fél tető, bádog kéménnyel.* Holdvilágban a sörgyári kémények törpe társai.

Mindezt most elsöpörte a várost rendező kőbányai hullám. Az első. *Nyomában háromszázhuszonnyolc új, napfényes, egészséges, modern lakás, távolról fűtve, legtöbbjük másfél-kétszobás, beépített konyhás. Az egyhelyiséges, szoba-konyhás, szétosztott település, elhanyagolt vidék helyén. Fickencellerék ma kezét csókolnának az építőknél. Régi eltűnt házuktól feljebb új, tágasabb lakásban élnek. És a többiek is. Minden lebontott ház tulajdonosát szépen kártalanították. 1967 végére a Bánya és a Halom utca között bemutatkozik az új **Kőbánya**. Hatezer friss otthon — ötszáz dűledező helyében. Azután elindul a második hullám: az *Előd, Harmat, Nyitra, Kőrösi Csoma Sándor utcák* által határolt területen négy- és kilencemeletes új házakban *hétsszáz lakás készül.* A befejezés: 1989.*

Az építés útjából még ez év végén elköltözik a zajos TEFU. A *harmadik hullám* átcsap a *Kőrösi Csoma Sándor* út túlsó oldalára. Érinti a *Liget utca*, a *Bánya utca* és az *Onodi utca* körzetét. Átformálja — szemben a mozival — a *Pataki István tér* sarkát.

Az építés három hulláma **Kőbánya** átrendezésének csak első része. A második felvonásra — még a harmadik öt éves terv elején kerül sor. Ebben színre lép egy új *Zalka Máté tér* korszerűsített forgalommal, a kétszemesre szélesített *Kápolna utca*, átvéve a *Kőrösi Csoma Sándor* út villamosait, autóbusszait, forgalmi szerepét, mert **Kőbánya főútja a Zalka Máté tértől a Pataki István térig** második *Váci, azaz sétáló utca lesz, két oldalán üzletsorral.* És minden valószínűség szerint a negyedik öt éves terv gongszavára kezdődik a városrendezői munka harmadik felvonása.

Ma: 1966 október. A városfalakat mozgató „főrendezőség” az *Előd utca 4-ben*, az egyemeletes, parkra néző házban tartja székhelyét.

— Ezt is lebontják?

— Igen — mondja *Keszler Imre* főépítésvezető.

Egy emelet, hat lakás. Holnap: *kilenc emelet, 37 új otthon.* A legfelső emeleti lakás ablaknégyzetében: a *Gellérthegy.* **Kőbánya** magasodik.

Békés Attila